

۹۷۷۵۰

رویارویی با بیماری

ایدز

در گستره حقوق بین الملل
با نگاهی گذرا بر نظام داخلی

تألف

دکتر محسن سیرخانی
عضو هیأت علمی دانشگاه آزاد مشهد

مجمع علمی و فرهنگی مجد

سرشناسه	: سیرغانی، محسن
عنوان و نام پدیدآور	: رویارویی با بیماری ایدز در گستره حقوق بین الملل: با نگاهی گذرا بر نظام داخلی / محسن سیرغانی.
مشخصات نشر	: تهران: مجد، ۱۳۹۶.
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۱۹۳-۷۹۵-۸
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
موضوع	: ایدز -- بیماران -- وضع حقوقی و قوانین
موضوع	: ایدز -- سیاست دولت
رده بندی کنگره	: HV ۸۸۳/۹۱۳۹۶
رده بندی دیویی	: ۳۶۵/۶۶
شماره کتابشناسی ملی	: ۴۶۵۹۸۲۱

هرگونه تکثیر کامل یا قسمتی از کتاب بدون اجازه پدیدآورنده، یا ناشر خلاف قانون، شرع و اخلاق است.
موارد تخلف را به دفتر مرکزی «مجد» گزارش فرمایید.

رویاری با بیماری ایدز در گستره حقوق بین الملل با نگاهی گذرا بر نظام داخلی
تألیف: دکتر محسن سیرغانی

انتشارات مجد

چاپ اول: ۱۳۹۶ تعداد: ۵۰۰ نسخه

حق چاپ معاف. و منحصر «مجد» است.

سر مرزی، مجد:

تهران، میدان انقلاب تقاطع خیابان منیری جاوید و شهدای ژاندارمری، پلاک ۵۷ طبقه پنجم

تلفن و دورنگار: ۷۸-۶۶۴۱۱-۶۶۹۶۳۳۸۶-۶۶۴۹۵۰۳۴

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۱۹۳-۷۹۵-۸

ISBN 978-600-193-795-8

شعبه فروردین: خیابان ۱۲ فروردین، مقابل تعزیرات، پلاک ۸۳، تلفن: ۶۶۴۹۰۹۹۸

شعبه اردیبهشت: خیابان اردیبهشت (منیری جاوید)، تقاطع شهدای ژاندارمری، پلاک ۵، تلفن: ۶۶۴۸۶۸۷۴

www.majdlaw.ir

E-mail: majdlaw92@gmail.com

سیستم اشتراک پذیری «مجد»:

ارسال پیامک حاوی نام و نام خانوادگی و شغل (در صورت تمایل) به شماره ۰۲۱۶۶۴۹۰۹۹۸
فصلنامه حقوقی مجد با ارایه مقالات اساتید مبرز حقوق کشور به طور منظم منتشر می شود.

فهرست مطالب

۱۱.....	پیشگفتار
۱۳.....	دیباچه
۱۵.....	بخش اول: ایدز و حقوق بین الملل
۱۵.....	فصل اول: بررسی گسترش ایدز و آثار آن
۱۵.....	درآمدی بر فصل
۱۶.....	بحث اول: مفاهیم
۱۶.....	بند اول: تعریف ایدز
۱۷.....	بند دوم: تاریخچه بیماری
۱۸.....	بند سوم: راه انتقال ویروس HIV
۱۸.....	الف) تمام روش‌های جنسی
۱۹.....	ب) انتقال از مادر به جنین
۱۹.....	پ) اعتیاد تزریقی به وسایل سرزنگ آلوده
۱۹.....	ت) تزریق خون و فراورده‌ها، خون آلوده
۱۹.....	ث) دیگر موارد
۲۰.....	۱- عفونت حاد HIV
۲۰.....	۲- زهفتگی بالینی HIV
۲۰.....	۳- ظهور علائم یا مرحله نابسامانی سیستم دفاعی
۲۱.....	۴- استقرار یا مرحله ایدز
۲۳.....	بند چهارم: آزمایش بیماریابی
۲۳.....	بند پنجم: پیشگیری
۲۴.....	الف) پیشگیری عمومی
۲۴.....	ب) پیشگیری شغلی
۲۶.....	بند ششم: درمان HIV و ایدز
۲۶.....	مبحث دوم: آثار جمعیتی، اجتماعی، اقتصادی و امنیتی ایدز
۲۶.....	بند اول: آثار جمعیتی
۲۷.....	بند دوم: آثار اجتماعی
۲۷.....	الف) خانواده‌ها
۲۸.....	ب) جنسیت

- ۲۸..... (پ) آموزش
- ۲۸..... (ت) خدمات بهداشتی
- ۲۹..... (ث) یتیمان
- ۲۹..... بند سوم: آثار اقتصادی
- ۲۹..... (الف) بخش عمومی
- ۳۰..... (ب) بخش خصوصی
- ۳۰..... (پ) کشاورزی
- ۳۰..... (ت) کارگران
- ۳۰..... بند چهارم: آثار امنیتی
- ۳۲..... فصل دوم: ایدز، حقوق بشر و سلامت عمومی
- ۳۲..... فصل دوم: ایدز، حقوق بشر و سلامت عمومی
- ۳۳..... مبحث اول: ساختار ارتباط ایدز و حقوق بشر
- ۳۴..... بند اول: مفهیم حقوق بشر
- ۳۵..... بند دوم: چهارچوب مفهومی تعامل بین ایدز و حقوق بشر
- بند سوم: مسئولیت دولت و سایر برابر حفظ حقوق بشر در زمینه ایدز و اعمال محدودیت‌ها
- ۳۷..... (الف) مسئولیت دولت‌ها
- ۳۸..... (ب) اعمال محدودیت‌ها
- ۴۰..... بند چهارم: ایدز، بهداشت عمومی و حقوق بشر در عمل
- ۴۲..... بند پنجم: حقوق بشر در سیاست‌گذاری و برنامه‌های بهداشتی مرتبط با ایدز
- ۴۳..... مبحث دوم: حقوق بنیادین در گستره ایدز
- ۴۵..... بند اول: تاریخچه اقدامات بین‌المللی
- ۴۸..... بند دوم: ایدز و رویکرد مبتنی بر حقوق انسانی
- ۴۹..... (الف) عدم تبعیض
- ۵۰..... (ب) سری ماندن اطلاعات شخصی افراد
- ۵۱..... (پ) عبور و مرور آزادانه
- ۵۲..... (ت) دسترسی به آموزش و آگاهی‌بخشی
- ۵۵..... (ث) برخورداری از سلامت
- ۵۶..... بند سوم: حقوق بانوان و دختران در گستره ایدز
- ۵۶..... (الف) حمایت از حقوق انسانی بانوان در قبال اپیدمی ایدز
- ۵۷..... ۱. برخورداری از سلامت و عدم تبعیض
- ۵۸..... ۲. برخورداری از امنیت شخصی و حریم خصوصی
- ۵۸..... ۳. برخورداری از امنیت، مصونیت در برابر رفتارهای خشن

۴. دسترسی به آموزش و اطلاع رسانی	۵۸
۵. درمان و مراقبت	۵۹
ب) آموزش مهارت‌های زندگی و رویارویی با ایدز	۵۹
پ) بانوان، فقر و بیماری ایدز	۶۰
ت) مخاصمات مسلحانه، حقوق انسانی بانوان و ایدز	۶۰
بند چهارم: حقوق کودکان در گستره‌ی ایدز	۶۱
الف) برخورداری از آموزش، اطلاعات و آزادی بیان	۶۳
ب) برخورداری از امنیت فردی و حریم خصوصی	۶۳
پ) برخورداری از هویت	۶۴
ت) مصونیت در برابر بهره‌کشی جنسی و مالی	۶۴
ث) دسترسی از حمایت و حفاظت	۶۴
ج) عدم تبعیض	۶۴
چ) حرکات انجمن‌های معلولیت در برخورداری از بالاترین استاندارد بهداشتی	۶۵
مبحث سوم: توسعه منابع و ارتقاء	۶۵
بند اول: سوء رفتار جنسی، انتقال امراض و ابتلا به ایدز	۶۷
الف) دیدگاه مخالفان جرم انگاری	۶۷
ب) دیدگاه موافقان جرم انگاری ایدز	۶۹
بند دوم: فقر و توسعه نیافتگی از عوامل مساعدت کننده شیوع ایدز	۷۲
فصل سوم: رهنمودهای بین‌المللی رویارویی با ایدز	۷۶
درآمدی بر فصل	۷۶
مبحث اول: رهنمودهای بین‌المللی مرتبط با تعهدات فرآیندهای بنیادی	۷۷
بند اول: گستره ملی	۷۸
بند دوم: پشتیبانی از همبازی اجتماعی	۷۸
بند سوم: قانونگذاری پیرامون سلامت همگانی	۷۹
بند چهارم: قوانین کیفری و ساختار تربیتی و تأدیبی	۸۰
بند پنجم: قوانین حمایتی و ضد تبعیضی	۸۰
بند ششم: دسترسی به پیشگیری، درمان، نگهداری و مراقبت	۸۱
بند هفتم: ارائه خدمات حمایتی قضایی	۸۲
بند هشتم: بانوان، کودکان و سایر گروه‌های در معرض خطر	۸۲
بند نهم: دیگر گونی دیدگاه‌های تبعیض آمیز با مشارکت آموزش و پرورش و رسانه‌های همگانی	۸۳
بند دهم: گسترش استانداردها در حیطه عمومی و خصوصی	۸۴

بند یازدهم: نظارت حکومت و اجرای سازوکارهای حقوق بشری	۸۵
الف) نظارت حکومت	۸۵
ب) اجرای سازوکارهای حقوق بشری	۸۵
بند دوازدهم: همیاری بین المللی	۸۶
الف) وظایف دولت ها	۸۶
ب) وظایف ارکان سازمان ملل متحد	۸۷
مبحث چهارم: ماهیت حقوقی رهنمودهای بین المللی رویارویی با ایدز	۸۸
برآیند بخش اول	۹۲
بخش دوم: تقویت همکاریهای بین المللی و رویارویی با ایدز	۹۵
فصل اول: نقش برخی ارکان اصلی سازمان ملل در رویارویی با ایدز	۹۶
درآمدی بر فصل	۹۶
مبحث اول: مقدمه عمومی	۹۸
مبحث دوم: شورای امنیت	۱۰۶
مبحث سوم: دبیری اقتصادی و اجتماعی	۱۱۰
مبحث چهارم: دبیرخانه (در دی)	۱۱۴
فصل دوم: برنامه مشترک ملل متحد در زمینه ایدز (UNAIDS)	۱۲۰
درآمدی بر فصل	۱۲۰
مبحث اول: محور فعالیت های برنامه مشترک ملل متحد در زمینه ایدز	۱۲۱
مبحث دوم: کمیساریای عالی ملل متحد در امور بومیان	۱۲۵
مبحث سوم: صندوق کودکان ملل متحد	۱۲۶
مبحث چهارم: برنامه جهانی غذا	۱۲۹
مبحث پنجم: برنامه توسعه ملل متحد	۱۳۱
مبحث ششم: صندوق جمعیت ملل متحد	۱۳۵
مبحث هفتم: دفتر رویارویی با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد	۱۳۷
مبحث هشتم: سازمان بین المللی کار	۱۴۱
مبحث نهم: سازمان تربیتی، علمی و فرهنگی ملل متحد	۱۴۳
مبحث دهم: سازمان بهداشت جهانی	۱۴۵
مبحث یازدهم: بانک جهانی	۱۴۸
فصل سوم: نقش نهادهای بین المللی خارج از UNAIDS در رویارویی با ایدز	۱۵۳
درآمدی بر فصل	۱۵۳
مبحث اول: کمیسیون حقوق بشر / شورای حقوق بشر	۱۵۳
مبحث دوم: دفتر کمیسر عالی حقوق بشر ملل متحد	۱۵۷

۱۵۹.....	مبحث سوم: داوطلبان ملل متحد
۱۶۱.....	مبحث چهارم: صندوق توسعه ملل متحد برای بانوان
۱۶۲.....	مبحث پنجم: سازمان توسعه صنعتی ملل متحد
۱۶۳.....	مبحث ششم: صندوق جهانی مبارزه با ایدز، سل و مالاریا
۱۶۴.....	مبحث هفتم: فدراسیون بین المللی صلیب سرخ و هلال احمر
۱۶۸.....	فصل چهارم: نقش سازمان های غیردولتی و ترتیبات منطقه ای در رویارویی با ایدز
۱۶۸.....	درآمدی بر فصل
۱۶۹.....	مبحث اول: نقش سازمان های غیردولتی در رویارویی با ایدز
۱۷۲.....	بند اول: عفو بین الملل
۱۷۳.....	بند دوم: دیده بان حقوق بشر
۱۷۶.....	مبحث دوم: ترتیبات منطقه ای و رویارویی با ایدز
۱۷۶.....	بند اول: نقش دیوان اروپایی حقوق بشر در رویارویی با ایدز
۱۷۷.....	الف) حمایت از مبتلایان به ایدز
۱۸۰.....	ب) حمایت از اعضای جامعه بشری
۱۸۲.....	بند دوم: نقش دیوان آمریکایی حقوق بشر در رویارویی با ایدز
۱۸۶.....	فصل پنجم: اقدامات ایران در قبال ایدز همگام با نظام بین الملل
۱۸۶.....	درآمدی بر فصل
۱۸۸.....	مبحث اول: طرح ملی رویارویی با فایزری ایدز
۱۸۸.....	بند اول: سیاستگذاری و برنامه ریزی
۱۸۸.....	الف) نخستین برنامه راهبردی رویارویی با ایدز
۱۹۰.....	ب) دومین برنامه راهبردی رویارویی با ایدز
۱۹۱.....	۱. آموزش و آگاهی رسانی
۱۹۱.....	۱-۱) اقدام برای جوانان
۱۹۲.....	۲-۱) اقدام رسانه ای
۱۹۲.....	۳-۱) اقدام انتشاراتی
۱۹۲.....	۴-۱) برگزاری نشست ها، همایش ها و کارگاه های آموزشی
۱۹۳.....	۲. استانداردها و کنترل عفونت
۱۹۳.....	۳. برنامه های کاهش آسیب
۱۹۳.....	۳-۱) برنامه امداد رسانی سیار
۱۹۴.....	۳-۲) راه اندازی مراکز درمان گذری یا DIC
۱۹۴.....	۳-۳) مراکز مشاوره بیماریهای رفتاری
۱۹۴.....	۳-۴) برنامه رویارویی با ایدز در زندان
۱۹۵.....	۴. پیشگیری، مراقبت و درمان بیماری های آمیزشی

- ۱۹۶..... مشاوره، مراقبت و درمان مبتلایان و خانواده آنها
- ۱۹۶..... حمایت اجتماعی
- ۱۹۸..... ۷. برقراری نظام جمع آوری داده ها
- ۱۹۸..... ۸. تأمین سلامت خون
- ۱۹۸..... ۹. پژوهش و تحقیق
- ۱۹۸..... ۱۰. تقویت زیرساخت ها
- ۱۹۹..... (پ) سومین برنامه راهبردی رویارویی با ایدز
- ۱۹۹..... بند دوم: ساختار سازمانی
- ۲۰۰..... الف) شورای عالی ایدز
- ۲۰۲..... ب) مرکز تحقیقات ایدز ایران
- ۲۰۳..... بحث دوم: آثار حقوقی ایدز
- ۲۰۵..... بند اول: طلاق و فسخ نکاح
- ۲۰۷..... بند دوم: حق
- ۲۰۸..... بند سوم: شرط
- ۲۰۹..... بند چهارم: اج
- ۲۱۰..... بند پنجم: خون منی آلوده و سرایت ویروس
- ۲۱۱..... الف) مسئولیت سازمان انتقال خون و مراکز درمانی
- ۲۱۲..... ۱. سازمان انتقال خون
- ۲۱۲..... ۲. مراکز درمانی
- ۲۱۳..... ب) مسئولیت پزشک
- ۲۱۴..... (پ) مسئولیت دولت
- ۲۱۵..... مبحث سوم: تعهدات ایران در برخی اسناد بین المللی برای رویارویی با ایدز
- ۲۱۹..... برآیند بخش دوم
- ۲۲۱..... فهرست منابع و مآخذ

بیشگفتار

حضرت رسول اکرم (ص)

هر کس برادر خود را به گناهی سرزنش کند، نمیرد، مگر آنکه مرتکب آن شود.
نهج القصاحه، ح ۲۹۲۰

در حال حاضر آمار دقیق، قابل اعتماد و اتکا از مبتلایان به ایدز در کلیه کشورها و جامه جهانی وجود ندارد. دلایل آن نیز متعدد است. برخی کشورها بنا به دلایل امنیتی تمایل چندانی به ارائه آمار مبتلایان ندارند. در برخی دیگر از کشورها، به دلیل عدم ارائه مناسب امکانات بهداشتی و سلامت عمومی، مبتلایان به ایدز آگاهی از ابتلای خود به بیماری ندارند. بنابراین به موازات مربوطه در خصوص مشاوره و درمان مراجعه نمی نمایند که به طور طبیعی دولت نیز آمار از آنان نخواهد داشت. در بسیاری از کشورها نیز مبتلایان به ایدز به دلیل ننگ تبعیض امیز، برچسب زدن و در معرض قضاوت دیگران قرار گرفتن، تمایل چندانی به ارائه اطلاعات خویش به مراکز بهداشتی و بیمارستان ها ندارند که پیامد مستقیم آن عدم دسترسی در اسباب آمار واقعی مبتلایان به ایدز است. در هر حال آنچه در این بین واقعیت دارد و قابل کتمان نیست، نبود ناقلان به ایدز در هر کشور می باشد که کنار سایر مردم در حال گذران زندگی هستند و در مناسبات و تعاملات اجتماعی حضور دارند.

نکته شایسته توجه در مورد مبتلایان به ایدز این است که برخی از ایشان به دلیل رفتارهای پرخطر، ماجراجویی و ... مبتلا به بیماری شده اند ولی برخی دیگر در شرایط مبتلا گشته اند که خود در ابتلا به آن هیچ گونه نقشی را نداشته و کاملاً بی گناه هستند که از جمله می توان به کودکان متولد از مادر مبتلا به ایدز، مبتلایان به سرکوتاهی و سهل انگاری نهادهای مرتبط با انتقال فرآورده های خونی آلوده و یا زوجینی که یکی از آنها از ابتلای خود به بیماری ایدز آگاه است ولی همسر خود را از این امر آگاه نساخته و وی را مبتلا می سازد، اشاره نمود.

در این شرایط (مبتلایان به ایدز که خود مقصر آن بوده اند و دیگر مبتلایان که در ابتلای به بیماری هیچ نقشی را نداشته و کاملاً بی گناه محسوب می گردند) برخی کشورها در جهت استخدام و بکارگماردن افراد در پست هایی همچون قضاوت، سردفتری اسناد رسمی و ... اقدام به گرفتن آزمایش اچ آی وی / ایدز از متقاضیان استخدام می نمایند که

در صورت مثبت بودن آزمایش و ابتلا به ایدز، شخص نمی‌تواند شرایط استخدام را احراز نماید. این مسأله باعث می‌شود تا نکاتی به ذهن متبادر گردد. نخست: برخی از این متقاضیان استخدام به دلیل ابتلا (که پیش‌تر گفته شد ناخواسته بوده و خود در آن هیچ نقشی نداشته‌اند) به صورت کاملاً بی‌گناه از استخدام محروم می‌گردند.

دوم: آزمایش مذکور به منظور استخدام، این امر را مشتبه می‌سازد که ساختار حکومتی نگران این است که یک قاضی یا سردفتر یا مستخدم دولتی، بیماری خود را در محل کار و اشتغال خویش به مراجعه کنندگان منتقل نماید؟! فارغ از اینکه اگر کسی بخواهد بیماری خود را مقل نماید، بدون داشتن شغل نیز می‌تواند دیگران را در معرض خطر و ابتلا قرار دهد...

سوم: این آزمایش، در مواردی که انجام آن اتفاقاً از اهمیت بسیاری نیز برخوردار است، در کمال ناباوری در برخی از کشورها گرفته نمی‌شود. عدم انجام آزمایش اچ آی وی/ایدز پیش از ازدواج باعث می‌شود که شریک جنسی از سلامت جسمی و جنسی طرف مقابل آگاهی نداشته باشد و با این بی‌سوفی که با یک فرد کاملاً سالم ازدواج می‌نماید مبادرت به تشکیل زندگی مشترک نمود. حال آنکه اگر یکی از زوجین ناقل ویروس باشد طرف مقابل را به بیماری مبتلا نموده که حاصل آن می‌تواند فرزند مبتلا به ویروس اچ آی وی/ایدز باشد.

این نکات منجر به آن گردید تا پیرامون رویارویی با بیماری ایدز در گستره حقوق بین‌الملل با نگاهی گذرا بر نظام داخلی به صورت گزارش گونه مطالبی در راستای نمایان نمودن حقوق مبتلایان به ایدز و نیز آگاهی آنها از حقوق خویش و همچنین آگاهی مسئولین مربوطه مطالبی گردآوری و به رشته تألیف و تدوین درآید.

شیوه گردآوری، تألیف و تدوین مطالب به صورت گزارش گونه به اقدامات نظام ملل متحد در چارچوب آشنایی با بیماری و آثار مخرب آن، شدت رابطه ایدز و حقوق بشر، حقوق بنیادین در گستره ایدز از جمله حقوق بانوان و کودکان، همچنین نمودهای بین‌المللی رویارویی با ایدز، برنامه مشترک ملل متحد در زمینه ایدز (UNAIDS)، نقش نهادهای بین‌المللی خارج از (UNAIDS) و ترتیبات منطقه‌ای در رویارویی با ایدز و نیز تاملی مختصر در نظام داخلی در چارچوب طرح‌های ملی رویارویی با ایدز می‌باشد. امید است که مورد کاربرد نهادها و متخصصین قرار گرفته و نیز رهنمون افکار ناآگاه جامعه شود.

دییاجه

انتشار روزافزون ویروس ایدز، جامعه جهانی را با چالشی بزرگ مواجهه ساخته است. همزمان با افزایش تعداد مبتلایان ویروس ایدز، موضوعات حقوق بشر مرتبط با این بیماری نه تنها بیشتر نمایان می‌شود بلکه از تنوع روزافزونی هم برخوردار می‌شود. مشکلات ناشی از ایدز از جمله تبعیض و بدنامی به صورت مانعی در مسیر اقدام مشترک میان دولت‌ها خودنمایی می‌نماید و باعث محدودیت در اشتغال، ادامه تحصیل و خدمات درمانی و پزشکی می‌شود.

ایدز همه ساله جان میلیون‌ها نفر را می‌گیرد و باعث تضعیف نیروی کار، فقر و از هم گسیختگی خانواده می‌شود. مسائل مذکور به سرمایه‌گذاری، صادرات، بهره‌وری تجاری و اقتصاد ملی خدشه وارد می‌کند و مبر به تهدید بافت اجتماعی - اقتصادی و ثبات سیاسی کشورها می‌شود. این مسائل سانحه‌ها، که بیماری ایدز به بحران عمده توسعه تبدیل شده است.

ایدز به صورت یک بحران در برخی کشورها بر امنیت ملی تأثیر می‌گذارد، اذعان دارند. آوارگی ناشی از مناقشات مسلحانه، زمینه مناسب را برای گسترش ایدز فراهم ساخته و از طرفی ایدز به عنوان یکی از عوامل خدشه‌آمیزی انسجام اجتماعی و بی‌ثباتی سیاسی، تهدیدی برای جامعه به‌شمار می‌آید.

رویارویی با ایدز تا مدت‌ها فاقد یک عنصر اساسی یعنی اساسی و تعهد سیاسی در بالاترین سطوح جهانی و ملی بود. امروزه ایدز در دستور کار جامعه جهانی قرار گرفته و یک مسأله برخوردار از حداکثر فوریت به‌شمار می‌آید. در این راستا مجمع عمومی سازمان ملل متحد در سال ۲۰۰۰ با تصویب اعلامیه هزاره^۱ ضمن بیان یک سلسله از اهداف زمان‌بندی شده مانند رویارویی با فقر و گرسنگی، بی‌سوادی، تخریب محیط زیست، مرگ و میر کودکان و مشارکت جهانی برای توسعه، خواهان اقدام قطعی در مورد ایدز شد.

رویارویی با ایدز نیازمند دقت نظر برای یافتن راه حلی در این خصوص می‌باشد. این حقیقت را نمی‌توان فراموش کرد که مبتلایان به ایدز جزو افراد انسانی بوده و ناگزیر

برخوردار از حیثیت و شأن انسانی هستند و نقض حقوق آنها نقض حقوق بشر به شمار می آید.

ترویج اصل عدم تبعیض در روابط اجتماعی، تضمین کننده بسیاری از حقوق شهروندی است. در خصوص اشخاص مبتلا به ایدز، لزوم منع تبعیض در برخورداری از حقوق برابر با سایرین شرط لازم برای ایجاد بستر مناسب جهت نقش آفرینی آنها در جامعه به شمار می رود. آثار تبعیض به خصوص تبعیض براساس جنسیت همچنان تأثیر بیماری ایدز را روی زندگی افراد و جوامع افزایش می دهد. اکنون این شناخت ایجاد شده که رعایت حقوق بشر برای حمایت از حقوق افراد آلوده و متأثر از ایدز و برای کاهش آسیب پذیری نسبی افراد و جوامع کاملاً حیاتی است، از طرفی زمان آن رسیده که در خصوص پشتیبانی از حقوق انسانی بانوان و دختران در قبال ایدز به بررسی یکسری ابعاد اجتماعی، اقتصادی، حقوقی و فرهنگی این اپیدمی فراگیر بپردازیم. در حیطه ی بیماری ایدز حمایت از بانوان و آنها اقدام لازم و ضروری محسوب می گردد بلکه سلامت و بهداشت عمومی با ایدز به هم گره خورده است.

این کتاب با تمرکز بر روی حقوق بشر و شناخت رابطه ی آن با بیماری ایدز به کاوش قابلیت اعمال مقررات حقوق بین الملل به این بیماری و درک فزاینده از اهمیت حقوق بشر به عنوان یک عامل مهم در تعیین زوال آسیب پذیری انسان ها به ایدز می پردازد.

آنچه که می توان به عنوان انجیره نگارنده مطرح کرد اهمیت رو به رشد و روزافزون رویارویی با این بیماری است که با توجه به انکار و شرم بیماران که از موانع مهم در آغاز گفتگو درباره ایدز هستند، مقابله با این بیماران را با دشواری مواجه ساخته است بنابراین انجام گفتگوی درباره هنجارها، ارزش ها، بهداشت و مسائل جنسیتی در سطح خانواده و اجتماع با حمایت گروه های جامعه مدنی و توجه به حقوق بشر جهت مبارزه با بدن نامی و علیه مبتلایان به ایدز و بررسی رهنمودهای بین المللی در رابطه با حقوق بشر می تواند تأثیری واقعی بر توانایی اشخاص جهت کاهش آسیب پذیری آنها در مقابل این بیماری داشته باشد.

از آنجا که ابتلا به این بیماری تحت تأثیر رفتارهای فردی قرار دارد، زمان آن فرا رسیده که همگام با سایر کشورهای جهان اقدامات آموزشی را گسترش داده و با نگاهی ژرف اندیشانه به همراه شیوه ها و استراتژی های نوین به مبارزه با ایدز برخیزیم و بر رسالت سنگین خویش که آموزش و آگاهی بخشی است، عمل نماییم.

دکتر محسن سیروغانی

عضو هیأت علمی دانشگاه آزاد مشهد